

L'any 1999 ha estat l'any del centenari de dos personatges claus del que va ser l'anomenada "Colla de Sabadell", Joan Oliver i Francesc Trabal. Nascuts tots dos al tombant del segle, de joves van iniciar una amistat, amb moments més intensos que altres, que només es trencaria en el moment del retorn d'Oliver des de l'exili xilè. Trabal, convençut que la dictadura franquista no podia durar, ajornava el retorn per a un perpetu any que ve que mai no li va arribar.

No es tracta de fer un inventari dels actes commemoratius del centenari ni tampoc un memorial de greuges - que podrien ser comparatius- del clamorós oblit que han patit els nostres escriptors. De tota manera, voldria mencionar un parell de coses.

En el cas de Joan Oliver, s'ha evidenciat que l'autor, als tretze anys de la seva mort, encara provoca més d'una coïssor. No és gens arriscat suposar que Oliver, de saber-ho, se'n fregaria les mans i faria una mitja riulla burleta. L'espectacle teatral dirigit per Pere Planella amb Ignasi Riera i Montse Guallart ha recorregut el país -no tot- amb una excel·lent selecció de textos que reflectien l'obra i el pensament d'Oliver. Aquest ha estat l'acte que ha arribat a més espectadors. L'acurada selecció de textos teatrals que Carlota Subirós va preparar per al Teatre Nacional es va representar tan poques vegades que sap fins i tot greu l'esforç que van fer directora i actors. Altres iniciatives teatrals per part de companyies no professionals han tapat localment i de forma brillant el buit deixat pel teatre públic.

En el centenari de Joan Oliver i de Francesc Trabal.

Recordats i oblidats.

Bartomeu Cruells

La Fundació La Mirada va portar a l'Ateneu Barcelonès l'exposició *Marines soledats*, crònica fotogràfica de la vida de Joan Oliver presentada el 1997 al Casal Pere Quart. De mans de la Institució de les Lletres Catalanes, aquesta exposició ha fet un periple per Catalunya i Balears que es perllongarà encara durant tot aquest any, reclamada per diverses associacions culturals que han recordat el centenari.

Pel que fa a Francesc Trabal, l'oblit ha estat total, definitiu. Ni tan sols per part de l'editor que actualment té en catàleg les seves obres hi ha hagut la més mínima projecció pública. Trabal, mort a Xile encara jove, té només família llunyana a Sabadell. I pel que fa a la seva obra, el premi Crexells de 1936 és la darrera notícia que n'han tingut els lectors. En canvi, és un personatge cabdal en el panorama literari català.

En una altra exposició, la Fundació La Mirada -juntament amb l'Ajuntament de Sabadell i la Caixa de Sabadell- ha recordat Oliver i Trabal i la resta d'integrants de la "Colla". Les escenografies muntades al Casal Pere Quart van recordar les divertides facècies de la "Colla" que van escandalitzar l'avorrida societat sa-

badellenca de principis de segle. Però, al costat d'aquestes facècies, van mostrar-se també les activitats culturals desenvolupades al voltant de l'Associació de la Música, de les Edicions de La Mirada, de la Institució de les Lletres Catalanes o del Servei de Biblioteques del Front, durant la Guerra Civil. El tòpic que considerava la "Colla de Sabadell" com quatre nens de casa bona que feien barrabassades va quedar, per als nombrosos visitants d'aquesta curta -massa curta- exposició, completament trencat. El quadre final amb l'exili dels republicans cap a França era un símbol tràgic de la fi de la vitalitat cultural d'un país.

El centenari ha estat l'oportunitat per a Edicions Proa per a presentar el darrer volum de l'obra completa d'Oliver i reeditar els volums anteriors que ja estaven exhaurits. La Mirada també ha editat per als seus subscriptors dues plaquettes amb textos de Joan Oliver i una carpeta commemorativa del centenari. Altres edicions apareixeran durant aquest any.

Dels molts petits actes que s'han fet pel país al voltant del centenari de Joan Oliver cal destacar-ne un aspecte: la majoria han estat per iniciativa popular. Ha estat la gent que estima els seus poetes la que ha volgut recordar Oliver. Estic segur que aquesta seria la millor Medalla d'Honor, la millor celebració que Joan Oliver hauria volgut per al seu centenari.

Ben-Net[®]
CENTRE DE NETEGES, S.A.
TEL. 93 723 72 00 - FAX 93 723 65 47
SABADELL

R A D I O
GRAU
DIGITAL • MÚSICA • VIDEO
ELECTRODOMESTICS - INFORMATICA

eurojet
VIATGES

Passeig de la Plaça Major, 48 • SABADELL
Tel. 93 726 78 33 (4 línies)
TERRASSA • BARCELONA
HOSPITALET • TARRAGONA